

Hoe maken we sociaal gebruik van sociale media?

We zoeken naar afspraken voor een positief gebruik
Een les voor groep 6 t/m 8

De toelichting bij deze les vindt u achter de agenda.

Agenda

Leskern
Hoe houden we sociale media sociaal? Leerlingen gaan met elkaar nadenken over afspraken, die er toe moeten leiden, dat ze veilig met elkaar omgaan op sociale media.

Vooraf
Met deze les willen we u in staat stellen kennis te maken met **de 'cirkel'** als speciale vorm voor een groepsgesprek (Zie voor een uitgebreidere beschrijving van de werkvorm de informatie onder deze agenda).
Ook helpt deze les om met en voor de groep te komen tot afspraken voor het omgaan van de in de groep gebruikte social media. Deze les is voor leerlingen vanaf groep 6. Soms zullen jongere leerlingen zich op social media begeven. In dat geval is de les ook voor hen nuttig. Het is belangrijk dat de leerlingen in staat zijn serieus een groepsgesprek te houden. De eerste keren is de leerkracht voorzitter. De vragen moeten ik-gericht zijn en gaan over ervaringen en gevoelens. Vraag twee leerlingen de afsluiter voor te bereiden.

Nodig in de les
- Een open ruimte, voor een cirkel met stoelen, waarin iedereen elkaar kan zien.
- In het midden is een voorwerp, dat iets uitstraalt van warmte, geborgenheid. Dit voorwerp helpt de aandacht te richten.
- Er is ook een 'talking piece'. Degene die deze vasthoudt heeft de gelegenheid te praten zonder te worden onderbroken, en de anderen hebben de kans om te luisteren zonder dat er gereageerd hoeft te worden. Het talking piece wordt van persoon tot persoon doorgegeven. Alleen degene die het in zijn hand heeft, mag praten.

Start cirkel
Vertel de leerlingen waarom je met hen een cirkel-gesprek wilt houden. Leg uit hoe de cirkel werkt en wat er gebeurt in een cirkel.
Laat iedereen even rustig in- en uitademen. De handen met de rug op de bovenbenen. Laat hen de armen en schouders ontspannen. De opdracht is: ontspannen met ademen en rust in je hoofd.

Binnenkomer: Goed nieuws
Vraag de leerlingen iets te noemen dat de afgelopen dagen is gebeurd en waar ze zich prettig bij voelden. Het 'goede nieuws' kan iets zijn wat ze zagen, wat ze deden, iets aardigs

dat iemand tegen hen zei, iets wat ze gegeten hebben - als het maar iets was waar ze zich prettig bij voelden. Begin zelf een voorbeeld te geven, waarin u iets van uw gevoelens laat zien (iets dat u geraakt heeft). Laat het 'talking piece' (TP) rondgaan en nodig de leerlingen uit om te vertellen *wat het leukste was dat ze de laatste tijd* hebben meegemaakt.
Wat gaan we leren/doen? Wij gaan met elkaar op zoek naar afspraken, die onze klas helpen om sociale media sociaal en veilig te houden.
Ronde 1: We verkennen het gebruik van sociale media door de volgende vragen: Van welke sociale media maak jij gebruik?. Laat het TP rondgaan en stel eventueel vervolgvragen aan de leerling met het TP. De tweede vraag luidt: Heb jij wel eens meegemaakt dat onaardig over iemand werd geschreven?". Laat het TP rondgaan en stel vragen als: Hoe vond je dat? Hoe zou diegene zich voelen? Wat dacht/deed jij toen? Hoe zouden afspraken ons kunnen helpen?
Ronde 2: Laat iedereen voor zichzelf bedenken (1 minuut) welke afspraken nuttig zijn voor het gebruik van social media. Maak snel tweetallen en laat hen samen (3 minuten) enkele afspraken bedenken. Maak viertallen en vraag ze met elkaar overeenstemming te krijgen (3 minuten) over 4 á 5 afspraken. Schrijf ze op flap/bord. Wijs op de afspraak, dat men elkaar kan corrigeren/aanspreken over agressieve taal. Laat het TP rondgaan met de vraag wie zij uit de groep zouden willen vragen een voorstel te maken voor afspraken en waarom. Maak een groepje van 3 á 4 leerlingen en spreek af wanneer zij een voorstel kunnen presenteren. Zie ook: http://www.sportenstrategie.nl/2014/welzijn-en-tolerantie/tolerantie-en-fairplay/campagne-tegen-cyberpesten-op-sportclubs/
Check-out: Laat de TP rond gaan en vraag hoe de leerlingen zich in één woord nu voelen.
Afsluiter: Laat de twee leerlingen de afsluiter verzorgen.

Beschrijving cirkel

Vooraf
Het werken met een cirkel werkt groepsvormend. Een cirkel-gesprek kan goed ingezet worden bij gevoelige onderwerpen. Wanneer de school kiest om structureel met cirkels te willen werken, dan vraagt dat een goede voorbereiding en scholing. In deze les is de inhoud van het gesprek meer praktisch en met een concrete opbrengst: afspraken om positief om te gaan met elkaar op social media. In ronde 1 gaat het daarom in eerste instantie over ervaringen, die ze niet zelf hebben meegemaakt. Wees echter voorbereid op eigen ervaringen en laat die via het TP rustig vertellen, indien een leerling daarover wil vertellen. Spreek waardering uit over de moed om zoiets te bespreken.

Wat is een cirkel?
Een cirkel is een speciale werkvorm. Hoewel het lijkt op een kringgesprek of een klassenvergadering, is er wel degelijk sprake van een ander soort werkvorm, met een diepgaander doel. De leerlingen zitten in een cirkel. Een (leerling)voorzitter stelt een vraag, en geeft een voorwerp door: het 'talking piece'. Zonder het voorwerp in je hand word je niet geacht te spreken.

Leerlingen praten dus niet door elkaar heen, onderbreken elkaar niet en reageren niet op elkaar. Er wordt alleen actief geluisterd door de anderen, terwijl er één persoon spreekt. De kracht van de cirkel zit in het niet (hoeven) reageren en daarmee ook de volledige aandacht krijgen van de anderen.

Waarom een cirkel?
Met de cirkels wordt gewerkt aan gemeenschapsvorming, aan het bouwen aan de relaties met elkaar. De cirkels vormen ook de plekken, waar gewerkt wordt aan het verkennen van waarden, het leren van elkaar, het kunnen bespreken van ingewikkelde en gevoelige onderwerpen.

Hoe ziet het proces van een cirkel eruit?
Hoewel een cirkel geen rigide proces moet zijn, en ook altijd afgestemd op de behoeften van de deelnemers, is onderstaande een algemene richtlijn voor het proces. Er zijn vijf belangrijke componenten:

Zitten in een cirkel: zorg voor een goede cirkel, waarin iedereen elkaar kan zien. Liever geen tafels in het midden. De lege ruimte in het midden zorgt voor meer openheid.

Opening: De voorzitter heet iedereen welkom in de cirkel en spreekt waardering uit voor hun bereidheid met elkaar hier samen te werken. Openingen of binnenkomers markeren de tijd en ruimte van de cirkel als iets dat even los staat van hun alledaagse leven.

Een centraal voorwerp in het midden van de cirkel: Als er een voorwerp in het midden van de kring geplaatst, leg dan uit waarom het daar staat of ligt. Zo'n centraal voorwerp richt de aandacht van de groep op de cirkel. In ieder geval dient het een voorwerp te zijn dat iets van warmte, gastvrijheid en inclusiviteit uitstraalt. De klas kan worden betrokken bij het maken of zoeken van zo'n centraal voorwerp.

Talking piece: De voorzitter neemt een *talking piece* mee naar de cirkel. Hij of zij legt aan het begin uit waarom juist dit voorwerp is gekozen. Het is beter om de voorzitter telkens een 'eigen' voorwerp mee te laten nemen. Leg de functie van het *talking piece* uit. Het voorwerp helpt een sfeer te creëren waarin iedereen de gelegenheid heeft om te praten en luisteren. Degene die het voorwerp vasthoudt heeft de gelegenheid te praten zonder te worden onderbroken, en de anderen hebben de kans om te luisteren zonder dat er gereageerd wordt. Het *talking piece* wordt van persoon tot persoon doorgegeven. Alleen degene met het voorwerp in zijn hand mag praten. Het is altijd goed om te passen. Alleen de voorzitter mag praten zonder het voorwerp vast te houden.

Afsluiting/check-out: Net als een duidelijk begin is een duidelijke afsluiting van belang. Het sluit het groepsproces af en maakt de overgang naar de ruimte buiten de cirkel mogelijk. In de lesbeschrijving geven we één van de mogelijke afsluitingen weer.